

 Helsingin kaupungin taidemuseo

TOIMINTAKERTOMUS 2007

Pekka Jylhän näyttelyä rakentamassa

TOIMINNALLISET SUORITTEET 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007
Näyttelyt ja kävijämäärät	25 / 115 117	28 / 88 384	30 / 111 248	21/136 754	27/181 308
Opastukset	787	470	618	1073	648
Aukiolotunnit	5656	5993	5302	5894	5758
Työpajat	165	116	221	183	162
Oheishjelmat	57	60	59	90	43
Julkaisut	4	8	7	5	3
Kokoelmien kartuttaminen	7821	7988	8161	8294	8464
Julkiset veistokset ja julkinen taide	15	12	8	8	9
Teoslainat / kohteet	105/30	49/19	39/22	54/28	66/31
Talletukset / kohteet	145/22	73/15	105/18	75/16	75/11

Sisälllys

1. KATSAUS VUOTEEN 2007	4
2. NÄYTTELYTOIMINTA	5
2.1 Kävijämäärät	6
2.2 Näyttelyjulkaisut	6
2.3 Taidemuseo.fi -lehti	7
2.4 Museokaupat	7
2.5 Näyttelykonservointi	7
3. MUSEOPEDAGOGIA	8
3.1 Museopedagogia näyttelytoiminnan tukena	8
3.2 Nuorten projekti: Kenen maa?	9
3.3 Painotuotteet	9
3.4 Saavutettavuus	9
3.5 Opastukset ja työpajat	9
3.6 Asiakaspalaute	9
4. KOKOELMATOIMINTA	10
4.1 Teosten talletukset ja lainat muille näyttelyjärjestäjille	10
4.2 Kokoelmakonservointi	10
4.3 Kuvaus, kuva-arkisto ja kuvien digitointi	10
5. JULKISET VEISTOKSET	11
5.1 Taidemuseon omat hankkeet	11
5.2 Lahjoitukset ja deponoinnit	12
5.3 Rakennushankkeiden budjeteista kustannetut julkiset taidehankinnat	12
5.4 Ulkoveistosten ylläpito ja huolto	12
5.5 Veistokset internetissä	13
6. ALUETAIDEMUSEOTOIMINTA	13
7. HALLINTO	14
7.1 Henkilöstö	14
7.2 Johtokunta	14
7.3 Talous	14
<i>Henkilöstö</i>	15
<i>Irtaimen omaisuuden perushankinta 31. 12. 2007</i>	16
<i>Määrärahan käyttö 31. 12. 2007</i>	16
<i>Määrärahan käyttö 2003–2007</i>	17
NÄYTTELYT 2007• OHEISOHJELMAT JA TYÖPAJAT 2007	18

Uusi johtaja Janne Gallen-Kallela-Sirén aloitti työt heinäkuussa.

1. Katsaus vuoteen 2007

Taidemuseon vuosi 2007 oli monessa mielessä poikkeuksellinen. Kävijämäärät Meilahden ja Tennispalatsin näyttelyissä kohosivat ennätyslukemiin, kaikkiaan kävijöitä oli 181 308. Merkittävät henkilökuntavaihdokset antoivat menneelle vuodelle leimansa. Sekä museonjohtaja että hallintopäällikkö vaihtuivat 2007. Janne Gallen-Kallela-Sirénin aloitettua virastopäällikkönä heinäkuun lopulla käynnistettiin museossa sen vision ja strategioiden uudel-

leenarviointi. Myös imago-kysymyksiä ryhdyttiin pohtimaan uusin voimin ja ideoin.

Saavutettavuuskysymyksiin on kiinnitetty edelleen paljon huomiota. Tennispalatsin uudet opasteet ovat näkyvä osa saavutettavuusprojektia, samoin kuin vuonna 2006 vakiinnutettu käytäntö ilmaisista perjantaista, joka on otettu hyvin vastaan.

Taidemuseoon perustettiin turvallisuustyöryhmä, jonka tehtävänä on kehittää ja valvoa taidemuseon

Helsingin kaupungin taidemuseon näyttelyissä oli kävijöitä 181 308.
Kävijämäärä on kaikkien aikojen neljänneksi suurin.

eri toimintoihin liittyviä turvallisuuskysymyksiä.

Kokoelmatoiminnassa keskityttiin ydintoimintoihin. Uusia julkisia teoskokonaisuuksia valmistui mm. Kannelmäkeen ja Viikkiin. Prosenttirahahankkeita valmistui viisi ja uusia käynnistettiin. Karttuvaan kokoelmaan hankittiin 111 teosta. Lisäksi saatiin lahjoituskasena useita teoksia. Taidemuseoon perustettiin myös kuusihenkinen taidehankintatyöryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti ja valmistelee taidehankintoja koskevat esitykset.

Helsingin kaupungin taidemuseon aluetaidemuseotoiminnan suunnitelma vuosiksi 2007–2010 valmistui. Toiminnan painopistealueista tehtiin sopimus

Valtion taidemuseon ja Museoviraston kanssa. Taidemuseo lisää toimintaan kohdistettavia resursseja.

Kokoelma- ja konservointikeskuksen suunnittelua jatkettiin yhdessä kaupunginmuseon kanssa. Tilakeskuksen johdolla valmistui hankkeelle alustava tilaohjelma.

Tilakysymys on ollut edelleen voimakkaasti esillä. Graniittitalon uudet toimistotilat ovat helpottaneet tilannetta joiltakin osin, mutta näyttelypuolen tilanahaus on hankaloittanut toimintaa. Käyntiin saatettiin hanke, jossa lisätilaa saadaan Tennispalatsin 2. kerroksen vaatenaulakoiden takaa. Uusien toimistotilojen rakentaminen alkaa vuonna 2008.

2. Näyttelytoiminta

Taidemuseon näyttelyohjelma oli aiempien vuosien tapaan monipuolinen ja esillä oli sekä kotimaista että kansainvälistä taidetta. Sitova tavoite 25 näyttelyä ylittyi, toteuma oli 27 näyttelyä. Aktiiviset verkostot Suomessa ja maailmalla mahdollistivat merkittävien yhteistyöhankkeiden toteuttamisen. Verkoston vakiinnuttamiseen ja laajentamiseen ryhdyttiin syksyn aikana ja työtä jatketaan tulevina vuosina. Vuoden 2007 aikana on valmisteltu aktiivisesti jo tulevia suuria kansainvälisiä projekteja, mm. Disney- ja Surrealismi-näyttelyitä, jotka toteutuvat vasta vuonna 2009.

Taidemuseon vuosi 2007 oli kävijämääriltään menestyksellinen. Etenkin Tennispalatsin sekä kotimaiset että kansainväliset näyttelyt houkuttelivat yleisöä erittäin paljon. Tammikuun lopulla päättynyt *Athos*-näyttely keräsi kolmen viikon aikana vielä yli 20 000

kävijää. Kesäaikaan Tennispalatsin näyttelyissä on ollut useimpina vuosina suhteellisen hiljaista, mutta *Oi maamme! – valokuvia Suomesta* - ja *Duane Hanson – veistoksia amerikkalaisesta unelmasta* -näyttelyt tekivät myös kesäkuukausista poikkeuksellisen vilkkaat.

Ulkomaisia valokuvanäyttelyitä toteutettiin Tennispalatsissa kaksi: rakastettu ranskalainen klassikkokuvaaja *Robert Doisneau* -näyttely oli samanaikaisesti suomalaisen *Tähtitaivas*-näyttelyn kanssa ja amerikkalainen nykykuvaaja *Sally Mann* taidemaalari *Juana Blomstedtin* parina.

Meilahden ohjelmisto painottui kotimaiseen taiteeseen. Kesällä museossa esiintyi keramiikkataiteilija *Dorrit von Fieandt*, syksyllä kuvanveistäjä *Pekka Jylhä* ja loppuvuodesta *Vuoden nuori taiteilija HC Berg*. Museon kokoelmia nähtiin Meilahdessa kahdesti: alkuvuodesta *Bäcksbackan* kokoelmaripustus, ja sen jälkeen

NÄYTTELYIDEN KÄVIJÄMÄÄRÄT

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Taidemuseo Meilahti	30 000	30 063	+ 63
Taidemuseo Tennispalatsi	90 000	140 557	+ 50 557
Kluuvin galleria	10 000	10 688	+ 688
Kävijämäärä yhteensä	130 000	181 308	+ 51 308

uusimpia hankintoja näyttelyssä *Käsittämätöntä mutta totta*. Molempiin näyttelyihin oli yleisöllä vapaa pääsy.

Kluuvin galleriassa oli vuoden 2007 aikana 17 näyttelyä ajankohtaisesta suomalaisesta nykyaiteesta. Poikkeuksellisesti Kluuvissa esitettiin heinäkuussa myös kansainvälistä taidetta: *Edward Lucie-Smithin* valokuvia.

Museon itse tuottamia näyttelyitä on kierrätetty vilkkaasti. *Oi maamme!* oli esillä Kuntsin taidemu-seossa ja *Dorrit von Fieandt* Tikanojan taidekodissa. Osa vuonna 2006 Tennispalatsiin toteutetusta *India Express* -näyttelystä oli näytteillä Tukholmassa Östasiatiska Museetissa, josta se jatkaa kiertoaan vuoden 2008 aikana myös muualla Ruotsissa. Myös museon vuonna 2005 Meilahteen tuottama *Satua ja totta* -näyttely on jatkanut kiertoaan ja ollut esillä mm. Pariisissa ja Kuopiossa Kuvittajat ry:n organisoimana kiertonäyttelynä.

Yhteistyökumppaneiden kanssa tehtiin vuoden 2007 aikana useita sopimuksia näyttelyihin liittyen. Merkittävimpiä kumppaneita oli Helsingin Sanomat, jonka kanssa tehtiin yhteistyötä *Oi maamme* ja *Duane Hanson* -näyttelyiden yhteydessä. Kauaskantoisista sopimuksista voidaan mainita Lukoil/Teboil -sopi-

mus, joka allekirjoitettiin tulevien Tretjakov-näyttelyiden osalta viideksi vuodeksi.

2.1 Kävijämäärät

Taidemuseon kävijätavoite 130 000 ylittyi yli 50 000 kävijällä. Kokonaiskävijämäärä oli yhteensä 181 308, joka jakautui toimipisteittäin seuraavasti: Tennispalatsi 140 557, Meilahti 30 063 ja Kluuvin galleria 10 688. Kokonaismäärä on kaikkien aikojen neljänneksi suurin. Ilmaiset perjantait ovat lisänneet ilmaiskävijöiden määrää, joka on kaikista kävijöistä hiukan yli 60 %. Keskimäärin perjantaisin kävi näyttelyihin tutustumassa n. 1 000 taiteen ystävää.

2.2 Näyttelyjulkaisut

Helsingin kaupungin taidemuseon julkaisusarja karttui neljällä julkaisulla. Täysin omaa tuotantoa olivat *Dorrit von Fieandtin* näyttelykirja sekä *Oi maamme!* -näyttelyyn liittynyt pedagoginen julkaisu *Kenen maa*. Yhteistyökumppanien kanssa toteutettiin myös julkaisut *Oi maamme!* -, *Tähtitaivas*- ja *Blomstedt* -näyttelyihin.

Näyttelyjulkaisujen lisäksi tuotettiin kaksi esitettä näyttelyohjelmasta, keväällä ja syksyllä.

2.3 Taidemuseo.fi -lehti

Taidemuseo.fi -lehti ilmestyi kolme kertaa. Lehdessä kerrotaan taidemuseon toiminnan eri alueista; kokoelmista ja näyttelyistä julkiseen taiteeseen. Pääteemat liittyivät näyttelyihin. Lehteä jaettiin ilmaiseksi museon omista toimipisteissä, kaupungin kirjastoissa, infopisteissä ja muissa laitoksissa sekä neljällä metroasemalla. Lehden painokset olivat 15 000 – 20 000 kpl.

2.4 Museokaupat

Helsingin kaupungin taidemuseolla on kaksi museokauppaa, jotka sijaitsevat Tennispalatsin taidemuseon ja Meilahden taidemuseon yhteydessä. Molempien museokauppojen tuotevalikoima seuraa vahvasti näyttelyiden aihepiirejä, minkä lisäksi niissä on myynnissä muita taidekirjoja ja oheistuotteita.

Sekä Tennispalatsin että Meilahden taidemuseon museokauppojen myynti kasvoi edellisvuoden lukemista ja koko vuoden myynti oli yhteensä 283 600 euroa. Myynnin kannalta menestyksekkäimmät näyttelyt olivat Tennispalatsissa *Athos - Luostarielämää Pyhällä Vuorella* ja Meilahdessa *Dorrit von Fieandtin* näyttely.

Vuoden aikana otettiin käyttöön museokaupan varastojen hallintaohjelma ja inventointi suoritettiin vuoden lopussa. Museokauppojen kokonaisvaltaista toimintaa ryhdyttiin kehittämään ja sitä varten perustettiin oma työryhmä.

2.5 Näyttelykonservointi

Taidemuseo Tennispalatsissa työskenteli vuonna 2007 päätoimisesti kaksi taidekonservaattoria, joita työllistivät pääasiassa museon vaihtuvien näyttelyiden kuntotarkastus ja konservointi. Näyttelyistä työläimpiä konservaattorien osalta olivat Juhana Blomstedtin näyttely Tennispalatsissa ja Dorrit von Fieandtin näyttely Meilahdessa.

Paperikonservaattori osallistui paperipohjaisten teosten näyttelytarkastuksiin. Ulkopuolista asiantuntija-apua käytettiin kahden näyttelyn yhteydessä materiaaliteknisistä syistä johtuen. Työharjoittelussa Tennispalatsissa oli yksi esinekonservaattoriopiskelija.

Näyttelyiden vaihtojen välisinä aikoina konservaattorien tehtäviin kuului uusien taideteoshankintojen kuntotarkastus, konservointi ja kehystyttäminen ennen niiden siirtoa varastoon tai sijoituspaikkaan.

Konservaattorit olivat mukana uudistamassa ulkomaisten lainojen sopimuskaavaketta, kehittämässä uudishankintojen ja sijoitettavan taiteen prosessinkuvausta, suunnittelemassa kokoelma- ja konservointikeskusta, ja he myös osallistuivat taidehankinta- ja turvallisuustyöryhmien toimintaan.

3. Museopedagogia

Helsingin kaupungin taidemuseossa museopedagogia keskittyi vuonna 2007 erityisesti näyttelytoimintaan. Museolehdit olivat mukana näyttelyiden eri vaiheissa niiden suunnittelusta toteutukseen. Tavoitteena on kaiken aikaa ollut tarjota yleisölle mielekkäitä näyttelykokonaisuuksia, joissa on tarjolla sopivassa suhteessa tietoa, toimintaa ja ohjelmia taiteen tulkinnan apuvälineiksi.

3.1 Museopedagogia näyttelytoiminnan tukena

Museopedagoginen toiminta vastasi taidemuseon kaikkien 12 näyttelyn teksti-informaation laatimisesta.

Lisäksi Pekka Jylhän näyttelyyn tehtiin haastatteludokumentti taiteilijasta ja *Valon pesä*-näyttelystä. Kaikkien näyttelyiden yhteyteen järjestettiin monipuolisia työpajoja, opastuksia sekä erilaisia tapahtumia ja näyttelyiden teemaa syventäviä esityksiä, kuten esimerkiksi konsertteja ja tanssiesityksiä. Dorrit von Fieandtin ja Pekka Jylhän näyttelyiden yhteydessä yleisöllä oli mahdollisuus kuunnella mp3-soittimille tallennettua taiteilijan opastusta. Soittimia sai lainata näyttelykierroksen ajaksi lippukassalta.

Näyttelyt laajenivat julkiseen tilaan kun niiden ohjelmajana järjestettiin *Mennään bussilla!*-kier-

Tavoitteena on kaiken aikaa ollut tarjota yleisölle mielekkäitä näyttelykokonaisuuksia, joissa on tarjolla sopivassa suhteessa tietoa, toimintaa ja oheisohjelmia taiteen tulkinnan apuvälineiksi.

toajelujen sarja. Bussikierrokset toteutettiin *Käsittämätöntä mutta totta* -kokoelmanäyttelyyn ja Pekka Jylhän *Valon pesä* -näyttelyyn liittyen.

Opettajille järjestettiin sekä kevät- että syyskaudella nk. OPE-info, jossa heille tiedotettiin taidemuseon näyttelyohjelmasta ja jaettiin näyttelyihin liittyvää materiaalia.

Oheisohjelmat ja työpajat on esitelty näyttelyiden yhteydessä.

3.2 Nuorten projekti: Kenen maa?

Pedagoginen toiminta tuotti yhteistyössä nuorten valokuvaharrastajien kanssa keväällä *Kenen maa?* -pienoisnäyttelyn, joka täydensi Taidemuseo Tennispalatsin *Oi maamme!* -näyttelyä. Se kysyi, millainen on Suomi juuri nyt, 90-vuotiaana, ja miten tämän päivän nuoret näkevät kotimaansa. Projektiin osallistuneet nuoret tavoitettiin kahden helsinkiläisen nuorisotalon (Taidetalo Valtti ja Tyttöjen talo) kautta. Mukana oli yhteensä kahdeksan 14–19-vuotiasta nuorta, joista osalla on monikulttuurinen perhetausta.

Kenen maa? -näyttely täydentyi internetissä, Helsingin Sanomien internetsivuilla. Yleisö pystyi lisäämään sinne itse ottamiaan kuvia ja kommentoimaan sekä niitä, että *Oi maamme!* -näyttelyn kuvia. Kerran kuukaudessa yksi internetiin ladatuista nuorten kuvista valittiin mukaan *Kenen maa?* -näyttelyyn.

3.3 Painotuotteet

Museopedagoginen toiminta tuotti yhden erikoisjulkaisun. *Kenen maa?* -niminen nuorten julkaisu taustoitettiin *Oi maamme!* ja *Kenen maa?* -näyttelyitä sekä ohjasi tarkastelemaan suomalaisen yhteiskunnan muutoksia valokuvien kautta. Lisäksi toimitettiin seuraavat julkaisut ja esitteet:

Taidemuseo.fi -lehteä kolme numeroa, Tähtitaitavas ja Robert Doisneau -näyttelyiden oheistapahtumat, Dorrit von Fieandt -näyttelyn oheistapahtumat, Sally Mann - ja Juhana Blomstedt -näyttelyiden oheistapahtumat, *Oi maamme!* - ja Pekka Jylhä -näyttelyiden ohjelmasta tehtiin flaieri. Kaikkia tapahtumia varten tehtiin julisteita ja käsiohjelmia.

3.4 Saavutettavuus

Helsingin kaupungin taidemuseo kehittää jatkuvasti saavutettavuuttaan. Museoon tuleminen ja näyttelyihin tutustuminen pyritään tekemään erilaisille yleisölle mahdollisimman helpoksi ja antoisaksi. Näyttelyihin halutaan houkutella myös sellaisia yleisöryhmiä, jotka helposti jäävät taiteesta ja kulttuurista syrjään.

Vuonna 2006 aloitettua ilmaisapäiväkäytäntöä jatkettiin. Taidemuseo Tennispalatsiin, Taidemuseo Meilahden sekä Kluuvien gallerian maksullisiin näyttely-

hin on perjantaisin ilmainen sisäänpääsy. Uusi käytäntö on kerännyt paljon kiitosta ja tuonut museoihin uutta yleisöä.

Toinen kaikkia museokävijöitä palveleva uudistus toteutettiin keväällä 2007, kun Hahmo Designin suunnittelemat Tennispalatsin julkisten tilojen uudet opasteet asennettiin paikalleen.

Vuoden alussa Meilahdessa esillä olleeseen *Käsittämätöntä mutta totta* -kokoelmanäyttelyyn toteutettiin kuvailutulkkaus-opastuksia.

3.5 Opastukset ja työpajat

Tennispalatsin ja Meilahden näyttelyihin järjestettiin runsaasti erilaisia opastuksia ja työpajoja. Opastuksista huolehti vuoden aikana kuusi opasta, työpajoista museolehtoreiden lisäksi kolme tuntipalkalla toimivaa työpajaopasta.

Taidemuseossa järjestettiin näkökulmaopastuksia, joita pitivät näyttelyiden vastuuhenkilöt tai ulkopuoliset asiantuntijat. Ilmaisia yleisöopastuksia pidettiin Tennispalatsissa kolme kertaa ja Meilahdessa kaksi kertaa viikossa. Ruotsinkielisiä opastuksia oli Tennispalatsissa kaksi kertaa kuussa, ja Meilahdessa kerran kuussa. Opastuksia saattoi myös tilata muina aikoina eri maksusta. Niin ikään yhteistyökumppanien tilaisuuksissa järjestettiin opastettuja kierroksia.

Yhteensä kaikkia opastuksia oli 648 kpl. Koululaisryhmille pidettiin opastuksia myös runsaasti, yhteensä 135 kpl.

Työpajoja järjestettiin Tennispalatsissa ja Meilahdessa koululais- ja päiväkotiryhmille, yksittäisille museokävijöille ja tapahtumapäivien yhteydessä. Työpajoja pidettiin yhteensä 150 kpl, joista 92 kpl oli koululaisryhmille. Lisäksi Taidemuseo Meilahdessa järjestettiin kaksi kesäleiriä 8–12-vuotiaille lapsille.

3.6 Asiakaspalaute

Kävijätutkimusten avulla kerättiin tietoa näyttelykävijöistä ja heidän näkemyksistään. Tulokset valottivat näyttelykäynnin motiivia, kestoa ja laatua. Kävijäpalautteen avulla pyritään kehittämään asiakaspalvelua ja näyttelykäynnin kokonaiskokemusta. Tutkimukset käytiinkin läpi sekä näyttelytyöryhmässä että asiakaspalveluhenkilökunnan kanssa.

Kävijätutkimus toteutettiin Tennispalatsin *Oi maamme!* - ja *Duane Hanson* -näyttelyihin liittyen. Lisäksi tehtiin yksi syventävä haastattelututkimus Tennispalatsin ei-kävijöistä Yrkeshögskola Sydvästin oppilastyönä.

Asiakaspalautetta kerättiin lisäksi kaikista näyttelyistä palautelaatikoihin. Myös internetin kautta oli mahdollisuus antaa palautetta.

4. Kokoelmatoiminta

Yksi kokoelmatoiminnan ydintoiminnoista on kokoelmien kartuttaminen. Kokoelmia kartutetaan kahdella määrärahalta: Julkisen taiteen hankinnat ja taidemuseon uushankinnat -määrärahalla. Lisäksi kokoelmat karttuvat lahjoituksilla ja prosenttirahahankinnoilla.

Vuonna 2007 taidemuseoon perustettiin kuusi-henkinen taidehankintayöryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti ja valmistelee taidehankintoja koskevat esitykset. Kokoelmiin hankittiin karttuvan kokoelmien määrärahoilla 111 teosta. Teokset olivat pääosin maalauksia, grafiikkaa ja piirustuksia. Taidemuseo sai myös ilahduttavasti useita teoksia lahjoituksina, osa näistä täydennyksenä Bäcksbäckan kokoelmaan.

4.1 Teosten talletukset ja lainat muille näyttelyjärjestäjille

Taidemuseon kokoelmapalvelut tarjoavat erilaisia asiantuntijapalveluita. Taideteostalletukset kaupungin virastoihin ja laitoksiin on osa näistä palveluista, jonka tärkeänä tehtävänä on saada taidetta kaupunkilaisten nähtäväksi ja saavutettavaksi.

Uusia taideteostalletuksia tehtiin 11 eri kohteeseen, yhteensä 75 teosta. Suurin yksittäinen kohde oli kaupungintalo, jossa uudelleenorganisointien yhteydessä myös monien taideteosten paikkoja vaihdettiin. Muita talletuskohteita olivat mm. Henkilöstökeskuksen uudet yhteiset tilat Ensi linjalla, Ruotsinkielinen työväenopisto Arbis ja Metropolia Ammattikorkeakoulun hallinnon tilat.

Kaupungin virastojen ja laitoksien muutot ja uudelleen järjestelyt koskettivat erityisesti kaupungintalon ympäristön hallintokuntia ja muutokset jatkuvat vielä vuoden 2008 puolella. Suuri yksittäinen muutto oli Henkilöstökeskuksen muutto Ensi linjan remontoituihin tiloihin. Taidemuseo vastaa virastoissa olevien taideteosten muutoista ja välivarastoinnista sekä teosten uudelleen sijoittelusta.

Taideteoslainaus on myös yksi tarjottavista palveluista. Vuonna 2007 muille museoille ja instituutioille lainattiin 31 eri näyttelyyn yhteensä 66 teosta. Teoksia lainattiin ulkomaille mm. Hamburger Kunsthalleen Hampuriin, Gemeentemuseum Den Haagiin Hollantiin ja Musée d'Art Moderne de la Ville de Parisiin, josta kiersi *Schjerfbeck* -näyttely. Näiden lisäksi teoksia lainattiin Nordiska Akvarellmuseettiin Göteborgin lähelle sekä Groninger Museumiin Hollantiin.

Tupa-hankkeena oli tänä vuonna tarkistaa ja inventoida virastokäyntien yhteydessä samalla kaikki koh-

teessa olevat taideteokset. Kaikkiaan viidentoista viraston teokset olivat tarkistuksen kohteena.

Edellisvuosien tapaan vastattiin lukuisiin eri museoilta, tutkijoilta, taidelaitoksilta sekä yksityisiltä henkilöiltä tulleisiin kyselyihin.

4.2 Kokoelmakonservointi

Talletustoiminnan ja lainaustoiminnan painopisteet olivat painopisteitä myös konservointitoiminnassa. Sitien talletustöiden konservointi painottui virastojen remonttien ja muuttojen yhteyteen.

Lisääntynyt kansainvälinen näyttelytoiminta on asettanut uusia haasteita taidemuseon konservoitoreille, jotka toimivat kansainvälisten lainojen kuriireina. Ulkomaisia lainoja oli kuluvana vuonna useita; Helene Schjerfbeckin lainakierto, akselilla Hampuri-Haag-Pariisi, kesti tammikuusta 2007 tammikuuhun 2008. Myös Ellen Thesleffin teokset kiersivät yli vuoden Kööpenhaminasta Göteborgiin ja sieltä Trondheimiin. Näyttely päättyi syyskuussa 2007. *Modern Women* -näyttelyn samoin kuin Helene Schjerfbeckin lainojen kuriiritoiminta hoidettiin yhteistyössä Ateneumin Taidemuseon konservointiyksikön kanssa.

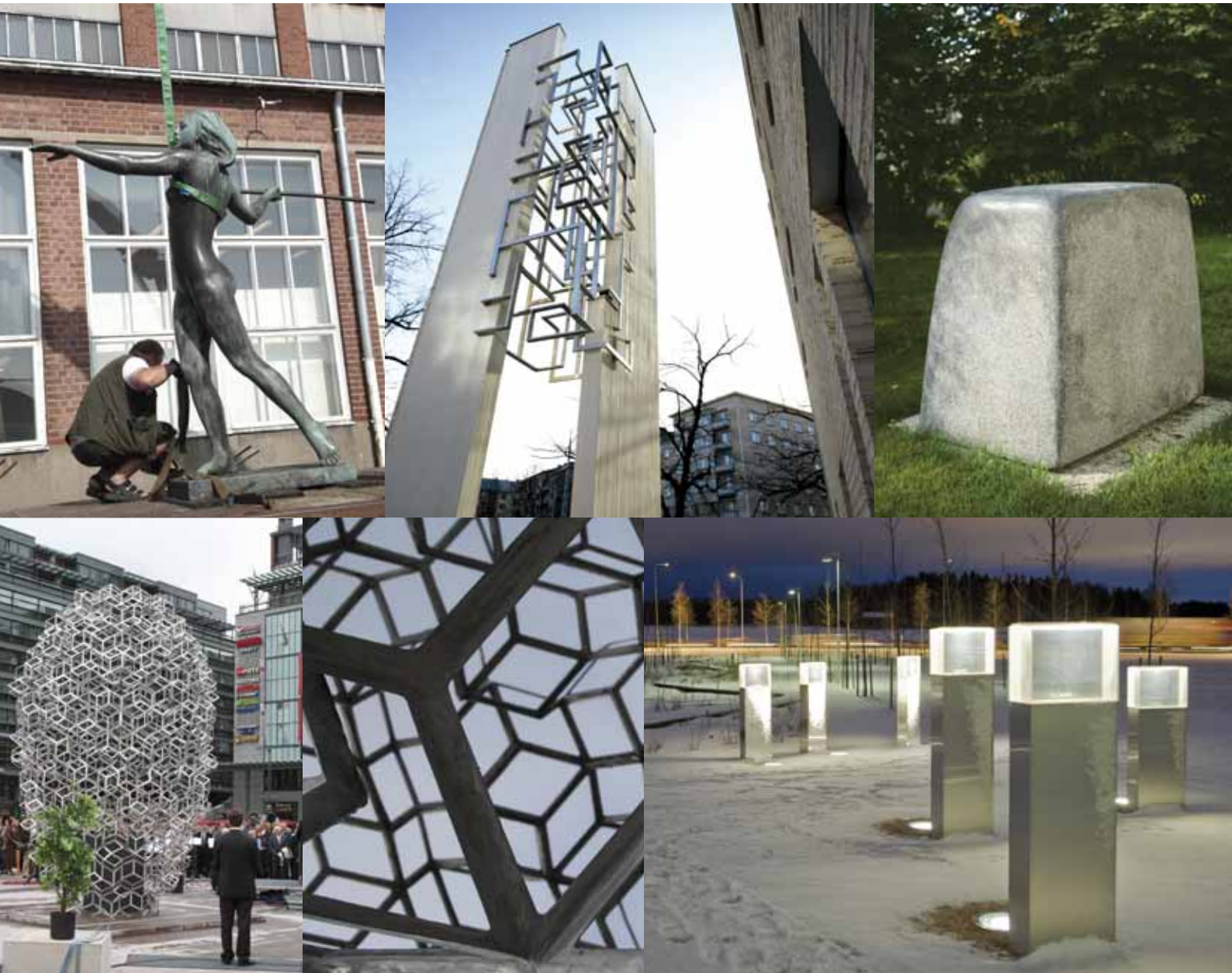
Taidemuseo konservoi vuosittain vähintään yhden suurikokoisen julkisessa tilassa olevan teoksen erityisprojektina. Vuonna 2007 tällainen oli kaupungintalon vastaanottohuoneen Uhra Simberg-Ehrströmin ryijymatto *Metsä*, joka puhdistettiin. Julkisista töistä konservointiin lisäksi mm. Ruutsalon kineettinen työ kaupungintalon aulaassa.

Yksi konservoitoreista osallistui loka-marraskuussa kolmen viikon pituiseen henkilövaihtoon Reina Sofian museossa Madridissa.

Meilahden varaston parannus siirtyi toteutettavaksi vuonna 2008.

4.3 Kuvaus, kuva-arkisto ja kuvien digitointi

Taidemuseon valokuvaus ja kuva-arkistotoiminta palvelee sekä yleisöä että omaa taloa. Kuvainat hoidettiin valtaosin sähköisesti. Tennispalatsin pieni valokuvastudio saatiin käyttökuntoon. Digikuvauksen toimintaperiaatteita tarkennettiin ja kuvapankin käyttöä kehitettiin. Suuret kuvamateriaalien digitointiprojektit, kuten *Maaginen maisema* -näyttelyyn liittyvä digitointi tehtiin projektityönä. Kuvauksen prosesseja tehostettiin, jotta uudisostot ja talletukset saadaan ripeästi kuvattua. Myös lainaan lähtevät teokset sekä näyttelyriipustukset kuvataan.

1. Diana-patsaan siirto © HKTM, 2. Anna-Kaisa Ant-Wuorinen, Fuuga © HKTM / Yehia Eweis, 3. Minna Tuominen, Hiljaisuus © HKTM / Yehia Eweis, 4. Eva Löfdahl, Yrittäjäpatsas © HKTM, 5. Veikko Björk, Valiojupukko © HKTM / Yehia Eweis

5. Julkiset veistokset

Helsingin kaupungin taidemuseon kokoelmatoiminnan erityispiirre on julkisen taiteen huomattava osuus. Taidemuseo vastaa julkisen taiteen hankkeista, prosenttirahahankkeista, julkisista veistoksista ja niiden ylläpidosta. Julkisen taiteen tasapainoinen sijoitustoiminta kaupungin eri osiin on yksi keskeisistä tavoitteista.

Vuonna 2007 taidemuseo oli mukana useiden julkiseen tilaan sijoitettavien taideteosten valmistelussa ja toteutuksessa. Taidemuseo toimi hankkeesta riippuen tilaajana, lahjoituksen tai deponoinnin valmis-

telijana tai taitelijavalintaan ja toteutukseen liittyvänä asiantuntijana.

5.1 Taidemuseon omat hankkeet

Taidemuseon julkiseen taiteeseen varattuja määrärahoja käytetään ensisijaisesti ulkotilaan sijoitettaviin teoksiin. Useimmiten teokset ovat varta vasten sijoituspaikkaansa suunniteltuja teoksia, jotka ovat syntyneet luonnosmenettelyn pohjalta.

Vuonna 2007 valmistuivat taiteilija Petri Kaverman moniosainen terästeos *Silta* Kannelmäen Pasuuna-

Taidemuseo vastaa julkisen taiteen hankkeista, prosenttirahahankkeista, julkisista veistoksista ja niiden ylläpidosta. Julkisen taiteen tasapainoinen sijoitustoiminta kaupungin eri osiin on yksi keskeisistä tavoitteista.

puistoon ja taiteilija Veikko Björkin niin ikään moniosainen hologrammiteos **Valiojoukko** Viikin Maaheranpuistoon. Tämän lisäksi Pohjois-Haagan ala-asteeseen valmistui taiteilija Juha Okon laaja maalauskonaisuus **Perusasiat** koulun pääportaikkoon (osa liitetään kokoelmiin 2008).

Kokoelmiin liitettiin myös työllistämisvaroin hankittu Timo Rytkösen tilateos **Ole rohkea**, joka on sijoitettu Helsingin Luonnontiedelukion ruokasaliin Käpylään.

Vireillä ja toteutusvaiheessa oli lisäksi useita julkiseen tilaan sijoitettavia, taidemuseon rahoittamia teoshankkeita, joiden valmistuminen ajoittuu seuraaville vuosille. Taidemuseoideoi samalla uusia konsepteja julkisen taiteen hankkimiselle.

5.2 Lahjoitukset ja deponoinnit

Lahjoitushankkeissa taidemuseo toimii asiantuntijana, lausunnonantajana sekä teoksen vastaanottajana hankkeen toteutuessa. Deponoinnin osalta rooli on varsin samanlainen, mutta teoksen omistus ja ylläpitovastuu jää deponoijalle. Vireillä oli joitakin lahjoitushankkeita, mutta näitä ei valmistunut vuonna 2007.

5.3 Rakennushankkeiden budjeteista kustannetut julkiset taidehankinnat

Helsingin kaupungin omien julkisten rakennushankkeiden budjeteista käytetään yksi prosentti taidehankintoihin. Periaatteen soveltaminen ympäristökohteisiin on viime vuosina yleistynyt ilahduttavasti. Ympäristökohteissa, joita ovat katutilat ja puistot, käytävä summa sovitaan rakennuttajan ja taidemuseon keskinäisten neuvottelujen mukaan. Rakennushanke voi myös olla peruskorjaus. Taidemuseo toimii näissä hankkeissa asiantuntijana ja eri osapuolten välisen yhteistyön koordinoijana. Teokset liitetään valmistuttuaan taidemuseon kokoelmiin.

Taidemuseon kokoelmiin valmistui vuoden 2007 aikana (osa julkistetaan 2008) viisi prosenttirahoin kustannettua tilausteosta: taiteilija Minna Tuomisen Auran sairaalan ulkopuolelle toteutetut kolmen kiviveistoksen kokonaisuus nimeltään **Hiljaisuus**, Lönnkanin koulun lisärakennus Sandelsiin toteutetut teokset: taiteilija Anna-Kaisa Ant-Wuorisen **Fuuga** rakennuksen julkisivussa sekä taiteilija Rita Jokirannan teoskokonaisuus **Water sketches II** salin esiripussa ja

lämpiön seinällä. Lisäksi liitettiin kokoelmiin Kustaan-kartanon tiloihin valmistuneet taiteilija Ray Rummukaisen **Usva, sarastus & katse** sekä taiteilija Jarmo Kukkosen ja taiteilija Seppo Tammisen maalauskonaisuudet.

Taidemuseon ja rakennusviraston yhteistyö on tärkeää julkisten taideteosten toteutuksessa. Virastot ovat säännöllisessä yhteydenpidossa keskenään ja hankkeiden läpiviennissä on käytössä valmiiksi hiotut toimintatavat. Merkittäviä hankkeita on tulossa paitsi rakennushankkeiden osalta myös Töölönlahden puistoalueelle sekä uusille asuinalueille kuten Jätkäsaareen.

5.4 Ulkoveistosten ylläpito ja huolto

Ulkoveistosten ylläpito ja huolto sisältää konservoinnit, korjaukset, pesut ja vahaukset. Julkisia veistoksia myös siirretään puistokunnostusten, katutöiden ym. tieltä varastoon. Tässä yhteydessä ne myös kunnostetaan. Suurten veistosten kunnostukset tehdään paikan päällä, pienet siirretään kunnostusten ajaksi sisätiloihin.

Näitä siirtoja ja kunnostuksia tehtiin mm. Yrjö Liipolan **Tellervo**-veistokselle, joka tunnetaan myös **Diana**-patsaana. Se palautettiin uudistettuun Kolmikulmapuistoon. Merihaan rantapuistosta siirrettiin Risto Salosen **Heijastuksia**-veistos HKR/Tekniikan tiloihin korjattavaksi. Kunnostusta ja uudelleen sijoitusta odottavat Anu Matilaisen **Liike**-veistos sekä Kampin metroaseman sisälle tehty Ipi Kärjen koloristinen maalaus **Maa, ilma, tuli ja vesi** sekä Emil Cedercreutzin pronssinen **Arcum tendit Apollo**-veistos. Aikaisempina kesinä konservoituja teoksia huollettiin ja paikkausvahattiin, näiden joukossa **Havis Amanda**-suihkulähteen pronssiveistokset Kauppatorilla. Useita pieniä korjauksia tehtiin ulkoveistoksiin, mm. Pukinmäen **Aurinkolabyrintin** rapautunutta kivimuuria korjattiin ja puhdistettiin. Myös ilkvallan seurauksia jouduttiin jälleen puhdistamaan monesta veistoksesta. Siilitien ala-asteen pihalla Herttoniemessä olevan pronssisen Kehon Rakennus & Purku Oy -teoksen pätina vahingoittui graffitin puhdistuksen seurauksena ja se patinoidaan uudelleen.

Julkisiin veistoksiin liittyviä pesuritualeja ja muita tapahtumia oli edellisten vuosien tapaan lukuisia. Suuri osa näistä toistuu vuosittain. Uutena ta-

pahtumana oli Suomen ensimmäinen Nenäpäivä 26.10.2007 jolloin osa Helsingin keskustan keskeisistä julkisista veistoksista sai punaisen nenän naamaansa. Kampanjalla kerättiin rahaa kehitysmaiden auttamiseksi. Nenä-tapahtuma on tuttu monissa muissa Euroopan maissa. Taidemuseo harkitsee tapauskohtaisesti mihin tapahtumiin myönnetään lupia. Päätöksenteossa vaikuttaa ennen kaikkea taideteoksille kuuluva tekijänoikeudellinen suoja.

5.5 Veistokset internetissä

Taidemuseon www-veistossivuilla on kuvat ja perustiedot yli 400 julkisesta ulkoteoksesta ja muistomerkeistä. Sivuja päivitetään ja kehitetään jatkuvasti informatiivisemmaksi ja käyttäjäystävällisemmäksi. Sivuilta löytyvät myös taidemuseon vireillä olevat hankkeet, joista johtokunta on tehnyt päätöksen.

6. Aluetaidemuseotoiminta

Helsingin kaupungin taidemuseon suunnitelma alueellisesta toiminnasta 2007–2010 valmistui. Suunnitelman pohjalta tehtiin sopimus aluetaidemuseotoiminnasta Valtion taidemuseon ja Museoviraston kanssa. Taidemuseon aluetaidemuseotoiminnan painopisteet ovat asiantuntijapalveluissa, julkisessa taiteessa ja museopedagogiikassa. Toimenpidealueet ovat asiantuntijapalvelujen saavutettavuuden kehittämisessä, julkiseen taiteeseen liittyvien hyvien käytäntöjen kehittämisessä sekä hyvien kansainvälisten käytäntöjen kartoittamisessa ja välittämisessä. Toiminta aluetaidemuseona vaikuttaa valtionosuuden määrään.

Maaliskuussa Helsingissä järjestettiin yhdessä Museoliiton ja Helsingin kaupunginmuseon kanssa valtakunnallinen ajankohtaisseminaari aiheesta *Kokoelmat ja poistot*. Seminaarissa oli runsaasti osanottajia. Seminaarin kansainväliset luennoitsijat tulivat Ruotsista ja Britannian. Toinen valtakunnallinen seminaari järjestettiin yhdessä Helsingin kaupunginmuseon kanssa. Aiheena oli kokoelma- ja konservointikeskukset, joita viime vuosina on joko rakenteilla tai suunnitteilla useissa eri kaupungeissa. Tarkoituksena oli jakaa kokemuksia ja muodostaa asiantuntijaverkostoja.

Asiantuntemusten jakaminen alan kongresseissa, seminaareissa, työryhmissä ja luottamuselimissä

on luonnollinen osa toimintaa. Taidemuseo tuottaa korkealaatuisia ja monipuolisia asiantuntijapalveluja myös alan opiskelijoille ja tutkijoille.

Oppilaitosyhteistyö on osa aluetaidemuseotoimintaa. Taidemuseossa on vuosittain harjoittelijoita Helsingin yliopiston taidehistorian laitoksen opiskelijoista sekä ammattikorkeakoulu Evtekistä. Yhteistyötä tehtiin Taideteollisen korkeakoulun kanssa mm. Havis Amandan 100-vuotisjuhlanäyttelyn tiimoilta. Helsingin yliopiston kulttuurien tutkimuksen laitoksesta tilattiin Havis Amandan lakituksen historiasta opinäytetyö.

Alueellista yhteistyötä on jatkettu Espoon taidemuseon Emman kanssa TAMU-taidemuseojärjestelmän ja siihen liittyvän ulkoveistosrekisterin kehittämisessä.

7. Hallinto

7.1 Henkilöstö

Taidemuseon palveluksessa oli vuoden 2007 aikana yhteensä 123 henkilöä. Vakinaisessa palvelussuhteessa oli 61 henkilöä, neljä henkilöä erosi taidemuseon palveluksesta ja näistä kaksi siirtyi kaupungin toiseen virastoon. Vakinaisen henkilökunnan lisäksi määräaikaisissa sijaisuuksissa oli 11 ja projektitehtävissä 25 työntekijää. Kesätyöntekijöiksi oli palkattu kolme työntekijää ja kaksi yliopistoharjoittelijaa. Työllistämistukeen perustuvassa työssä oli vuoden aikana kaikkiaan 24 henkilöä. Työelämänvalmennuksessa oli viisi ja opiskeluun liittyvässä työharjoittelussa kolme henkilöä sekä peruskoulusta työelämään tutustumassa kaksi koululaista. Siviilipalvelua suorittamassa oli kuusi miestä. Naisten osuus henkilökunnasta oli 53,7 % ja miehiä oli 46,3 %.

Henkilötyöpanokseksi saadaan keskimäärin 73,8,

kun palvelussuhdepäivistä vähennetään 3553 poissaolopäivää. Laskennassa ovat mukana sairauspoissaolot, palkattomat vapaat ja perhevapaat. Henkilökunta osallistui vuoden 2007 aikana koulutukseen yhteensä 199 päivää.

7.2 Johtokunta

Johtosäännön mukaisesti Helsingin kaupungin taidemuseon johtokunta ja sen alainen Helsingin kaupungin taidemuseo vastaavat kaupungin kuvataidepolitiikasta ja taidemuseotoiminnasta sekä muista niille määrättyistä tehtävistä hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti.

Johtokunta kokoontui 11 kertaa ja teki 114 päätöstä. Johtokunta tutustui kansainväliseen taidetapahtumaan, Venetsian biennaaliin 14.–17.9.2007.

JOHTOKUNNAN JÄSENET OLIVAT:

Mikko Vanni (pj.)	varajäsen Kimmo Metsä
Hilkka Eklund (varapj.)	varajäsen Leena Paasivuori
Raimo Häyrinen	varajäsen Tiina Salo
Kristiina Cleve	varajäsen Ritva Rautio
Sebastian Sass (kevät 2007)	varajäsen Tapani Salonen (17.4.2007 asti, jonka jälkeen varajäsenenä Veli-Pekka Heino)
Lauri Holappa (15.9.2007-)	varajäsen Veli-Pekka Heino
Sari Nokkanen	varajäsen Maala Marjatta Nieminen
Ville Tuominen	varajäsen Harri Meronen
Kauko Aaltonen	varajäsen Anneli Hagner
Heini Röyskö	varajäsen Samuli Rissanen
Kaupunginhallituksen edustajana oli Osku Pajamäki, varajäsenenä Tiina Hiltunen.	

7.3 Talous

Toimintakate, joka on kaupungin valtuustoon nähden sitova erä, oli ylijäämäinen. Toimintakate alittui toteuman ollessa 95,2 %.

Kävijämäärätavoitteet ylittyivät ja siten myös tulotavoite ylittyi. Kaikkien tuottojen toteuma oli 149,2 %. Tuotot olivat pääosin pääsylipputuottoja ja museo-kauppatuotteiden myynnistä kertynyttä tuloa sekä yhteistyökumppaneilta saatua tukea.

Käyttömenojen toteuma oli 100,3 %. Tulojen lisäys kattoi menojen ylityksen. Ylitys koostui pääasiassa myyntituotteiden hankinnoista sekä *Athos*-näyttelyn

palautuskustannuksista. Asetetut tulostavoitteet toteutuivat 90 %:sti ja tulospalkkiot maksettiin sen mukaisesti.

Irtaimen omaisuuden perushankinnassa koko investointimäärärahan toteuma on yhteensä 86 %. Määrärahasäästöä syntyi yhteensä 82 741 euroa, josta on tehty kahden siirtyvän hankkeen kohdalla yhteensä 50 000 euron ylitysesitys vuodelle 2008. Nämä siirtyvät hankkeet ovat Kampin metroasemalle sijoitettavan julkisen teoksen toteutus sekä Tennispalatsin valomainosten uusimishankinta.

HENKILÖSTÖ 2003–2007

Päätoiminen henkilöstö:	2003	2004	2005	2006	2007
Vakinaisia kuukausipalkkaisia	46	45	46	51	50
Määräaikaisia	12	10	9	9	11
Päätoimiset yhteensä	58	55	55	60	61
Muu henkilöstö:					
Työllistettyjä	6	11	8	9	10
Siviilipalvelusmiehet	2	2	1	1	3
Sijoitetut	1	1	-	-	-
Muu henkilöstö yhteensä	9	14	9	10	13
KOKO HENKILÖSTÖ YHT.	67	69	64	70	74

sis. muista virastoista sijoitetut

IRTAIMEN OMAISUUDEN PERUSHANKINTA 31.12.2007

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama	%
Taidemuseon kokoelmien uushankinta	220 000	217 221	-2 779	98,7 %
Julkisten taideteosten hankinta	170 000	121 369	-48 631	71,4 %
Muut hankinnat	200 000	168 668	-31 332	84,3 %
MÄÄRÄRAHA YHTEENSÄ	590 000	507 259	-82 741	86,0 %

MÄÄRÄRAHAN KÄYTTÖ 31.12.2007

	Määrärahat talousarvio 2007	Toteuma 31.12.2007	Poikkeama	Toteuma %
Tulot yhteensä	540 000	805 607	265 607	149,2 %
Menot yhteensä	5 668 000	5 686 916	-18 916	100,3 %
TOIMINTAKATE	-5 128 000	-4 881 309	246 691	95,2 %
Poistot	370 000	274 897	95 103	74,3 %
Tilikauden tulos	-5 498 000	-5 156 206	341 794	93,8 %

Taidemuseon kokoelmien uushankintamäärärahat käytettiin suunnitelman mukaisesti ja toteutuma oli 98,7 %.

MÄÄRÄRAHAN KÄYTTÖ 2003 – 2007

	2003	2004	2005	2006	2007
Käyttömenot	4 447 189	4 513 045	4 879 542	5 678 351	5 686 916
Käyttötulot	576 279	357 541	460 277	698 654	805 607
TOIMINTAKATE	-3 870 910	-4 155 504	-4 419 265	-4 979 697	-4 881 309
Korot ja poistot	224 041	299 757	374 013	362 504	274 897
Tulos	-4 094 951	-4 455 261	-4 793 278	-5 342 201	-5 156 206
INVESTOINTIOSA					
Perusparannukset	346 005	85 000			
Ylitysoikeus		310 000		35 000	
Taidemuseon kokoelmien uushankinta	234 521	219 222	217 468	219 118	217 221
Julkisten taideteosten hankinta	223 365	149 486	168 731	189 373	121 369
Muut hankinnat	161 798	68 801	199 824	119 942	168 668
YHTEENSÄ	965 689	832 509	586 023	528 433	507 259

Robert Doisneau, *Le baiser de l'Hôtel de Ville*, 1950 • © Robert Doisneau / Rapho / di ChromA

Näyttelyt, oheisohjelmat ja työpajat

Taidemuseo Tennispalatsi

ATHOS – Luostarielämää Pyhällä Vuorella

18.8.2006 – 21.1.2007

II & III kerros

Kävijöitä vuoden 2007 aikana 20 875 (koko näyttelyaikana yhteensä 94 297)

Athos – Luostarielämää Pyhällä Vuorella oli bysanttilaisen ja jälkibysanttilaisen taiteen suurnäyttely Tennispalatsin molemmissa kerroksissa. Esillä oli kreikkalaisortodoksista esineistöä ja taidemaalareita yli tuhannen vuoden ajalta. Näyttely kertoi legendaarisesta mutta yhä elävästä munkkiyhteisöstä ja sen elämästä

TAPAHTUMIA

- 11.1. piispa Arsenin luento
- 18.1. Berndt Arellin näkökulmakierros

ROBERT DOISNEAU – Pariisin kuvaaja

16.2. – 29.4.2007

II kerros

Kävijöitä 29 942

Ranskalaisen valokuvataiteen klassikoihin kuuluvan Robert Doisnean (1912–94) retrospektiivisessä näyttelyssä oli esillä on n. 100 valokuvaa 1930-luvun alusta 1980-luvun lopulle. Näyttelyn teoksista suurin osa kuvasi pariisilaisten elämää, ja mukana oli myös Doisnean kuuluisin ja laajimmalle levinnyt kuva, *Le Baiser de l'Hôtel de Ville* (1950).

Robert Doisneau edustaa ns. humanistista valokuvataidetta, jossa pääosaa esittää ihminen, kuvattuna kaunistelemattomasti keskellä arjen iloja ja suruja. Hänen kuvilleen on tunnusomaista lämmin, hiukan surumielinen huumori. Valokuvaaja onkin verrattu mm. Charlie Chapliniin ja Jacques Tatiin, joiden komiikan-taju on yhtä lailla melankolian sävyttämää.

Robert Doisneau työskenteli suurimman osan elämästään vapaana valokuvaajana. Hän teki lähes 50 vuoden ajan yhteistyötä Rapho-kuvatoimiston kanssa, joka edustaa kuvaajaa edelleen. Doisnean elämäntyötä vaalivat hänen tyttärensä Annette Doisneau ja Francine Deroudille, jotka hoitavat yli 450 000 negatiivin kokoelmaa Atelier Doisnean tiloissa Pariisin Montrougeissa.

Robert Doisnean retrospektiivinen näyttely järjestettiin yhteistyössä madridilaisen di ChromAn ja kuvatoimisto Raphon kanssa. Yhteistyötä tehtiin myös taitelijan tyttären Annette Doisnean kanssa.

TAPAHTUMIA TÄHTITAIVAS JA DOISNEAU -NÄYTTELYISSÄ

- 1.3. Satu Itkosen luento
- 8.3. Laura Malmivaaran luento
- 8.3. Naistenpäivän rintamerkipaja
- 22.3. Elokuvaskeeraaja työssään
- 22.3. Sinä olet tähti ja leikekirjamoistoja -työpaja
- 19.4. Peter von Bagh näkökulmakierros
- 26.4. Rakastetuimpia elokuväsäveliä /Jyrki Anttila, laulu; Maija Anttila, laulu ja piano; juonto, Juha Seitajärvi (SEA)

SUNNUNTAITYÖPAJAT

- 4.3. Pääroolissa – maskeeraus, digivalokuvaus
- 11.3. Tähtiainesta – muovailu, sekatekniikka
- 18.3. Seuraava silmänräpäys – akryylimaalaukset
- 25.3. Glamouria – esinekollaasi
- 1.4. Muuttumisleikki – muokattu polaroidkuva
- 8.4. Mustavalkoisia hetkiä – sekatekniikka
- 15.4. Mitä sitten tapahtuikaan? – sarjakuva, tussi
- 22.4. Fotogrammi - varjokuva valokuvapaperille
- 29.4. Retouché – maalaus valokuvalla

Tauno Palo ja Ansa Ikonen,
Kaikki rakastavat (1935)
© Kuva: Suomen elokuva-arkisto

TÄHTITAIVAS – Filmitähtiä suomalaisen elokuvan kultakaudelta

16.2. – 29.4.2007

III kerros

Kävijöitä 29 942

Suomalainen näytelmäelokuva täytti vuonna 2007 sata vuotta. Juhlan kunniaksi järjestettiin yhteistyössä Suomen elokuva-arkiston kanssa Tähtitaivas-näyttely, joka tarjosi tilaisuuden tutustua suomalaisen elokuvahistorian tähtinäyttelijöihin mykkäelokuvista 1960-luvulle. Nähtävillä oli ainutlaatuista valokuva-aineistoa, elokuvaklassikkojen kohtauksia sekä menneen ajan elokuvarekvisiittaa.

Näyttelyn yhteydessä Suomalaisen kirjallisuuden seura, Suomen elokuva-arkisto ja Taidemuseo julkaisivat Kai Vasen toimittaman kuvateoksen Filmitähtien aika, jossa on satoja kuvia suosituimmista tähdistämme.

Filmitähtien aika
(toim. Kai Vase)
Suomalaisen kirjallisuuden
seura, Helsinki
Helsingin kaupungin
taidemuseon julkaisuja nro 94
ISBN 978-951-746-882-4
ISSN 0358-7843

Kuvataideakatemia Lopputyönäyttely

9.5. – 3.6.2007

II kerros

Kävijöitä 13 411

Kuvataideakatemia Lopputyönäyttely järjestettiin kolmessa eri paikassa Helsingissä toukokuussa. Taidemuseo Tennispalatsin alakeran lisäksi teoksia oli esillä Kuvataideakatemia gallerioissa Kasarmikadulla sekä Lönnrotinkadulla. Esillä oli kuvataiteen maisteriksi opiskelevien ja valmistuvien maalauksia, videoita, valokuvia, grafiikkaa sekä erilaisia tilateoksia ja installaatioita.

Kuvataideakatemia lopputyönäyttelyyn osallistui 36 opiskelijaa, joista 14 on opiskellut maalauksen, 8 tila-aikataiteen, 8 kuvanveiston ja 6 grafiikan osastolla. Näyttelyn taiteilijat olivat: Suzanna Asp (SE), Matt Chaumont (AU), Ilmari Gryta, Aura Hakuri, Pet-

ri Junttila (SE), Aino Jääskeläinen, Nina Kataila, Shoji Kato (JP), Janne Kiiskilä, Petra Koivisto, Valpuri Kylmänen, Tomi Lauri, Jani Lempiäinen, Heidi Lunabba, Ville Löppönen, Antti Majava, Janne Martola, Teemu Mäenpää, Mika Orava, Mimosa Pale, Kresimir Popovic (HR), Eeva-Maija Priha, Satu Rautiainen, Leonor Ruiz Dubrovin (ES), Elida Runeson (SE), Jukka Rusanen, Panu Rytönen, Paula Salmela, Pia Salo, Ursle Schneider (CH), Satu-Minna Suorajärvi, Haru Suzue (JP), Paula Tella, Andreas Waldén (SE) ja Miikka Vaskola.

Näyttelyn yhteydessä julkaistiin näyttelyluettelo, jonka taitosta vastasi kroatialainen maisteriopiskelija Krešimir Popovic.

Sanni Seppo,
Marti, Meilahti 2006
© Sanni Seppo

Oi Maamme – Valokuvia Suomesta
(toim. Riitta Raatikainen)
Kustantaja: Musta taide
Paino: Karisto Oy, Hämeenlinna
ISBN 978-952-9851-81-2

OI MAAMME! – Valokuvia Suomesta

9.5. – 30.9.2007

III kerros

Kävijöitä: 68 848

Oi maamme! – Valokuvia Suomesta -näyttely esitteli suomalaista valokuvaa 1960-luvulta tähän päivään Suomen 90-vuotisjuhlan kunniaksi. Mukana oli 23 valokuvaajaa, joiden yhteensä noin 210 kuvan kautta luotiin suurkatselmus siihen mitä Suomessa ja suomalaisessa valokuvauksessa on viime vuosikymmeninä tapahtunut.

Neljänä viime vuosikymmenenä Suomi on käynyt läpi kiivaan rakennemuutoksen, jonka vaikutukset tuntuvat elämän kaikilla alueilla. Oi maamme! -valokuvanäyttely tarkasteli suomalaisuuden muutosta 1960-luvulta tähän päivään.

Näyttelyn valokuvaajat olivat: Stefan Bremer, Veli Granö, Jaakko Heikkilä, Ismo Hölttö, Esko Männikkö, Ritva Kovalainen, Ulla Jokisalo, Ari Jaskari, Markus Jokela, Ben Kaila, Timo Kelaranta, Raakel Kuukka, Jouko Lehtola, Vesa Oja, Reijo Porkka, Jorma Puranen, Pentti Sammallahti, Mikko Savolainen, Sanni Seppo, Eetu Sillanpää, Pekka Turunen ja Risto Vuorimies.

Näyttelyn kuraattori oli Riitta Raatikainen. Näyttelyn yhteydessä julkaistiin kirja Oi maamme – Valokuvia Suomesta, jonka kustantaja oli Musta taide.

Näyttely jatkoi Taidemuseo Tennispalatsista Vaasaan, Kuntsin modernin taiteen museoon ja lähtee mahdollisesti laajemmalle Euroopan kiertueelle vuosien 2008-2010 aikana.

Näyttelyn pääyhteistyökumppani oli Helsingin Sanomat ja yhteistyökumppani Canon.

TAPAHTUMIA

- 10.5. Riitta Raatikaisen luento
- 12.6. Tapahtumapäivä: Markus Jokelan luento, Helsinki-kollaasi –tapahtuma, työpaja ja Kenen maa? -näyttelyn nuoret taiteilijat kertovat kuvistaan
- 30.8. Helsinki by Night – Stefan Bremerin luento
- 13.9. Sanni Sepon luento
- 20.9. Mika Pantzarin luento
- 24.8. Valokuvia ilman kameraa –työpaja

SUNNUNTAITYÖPAJAT

- 2.9. Fotogrammi – varjokuva valokuvapaperille
- 9.9. Maalataan kehitteellä ja kiinnitteellä
- 16.9. Elävät kuvat – draamamatka suomalaisen valokuvaan
- 23.9. Maalataan kehitteellä ja kiinnitteellä
- 30.9. Fotogrammi – varjokuva valokuvapaperille

Duane Hanson, Vanha pariskunta penkillä (sarjasta, 1/2), 1994 • © VG Bild-Kunst, Bonn, 2006. Courtesy of the Institut für Kulturaustausch

DUANE HANSON – Veistoksia amerikkalaisesta unelmasta

15.6. – 30.9.2007

II kerros

Kävijöitä 45 437

Yhdysvaltalainen kuvanveistäjä Duane Hanson (1925–1996) tunnetaan luonnollisen koikoisista ihmisveistoksistaan. Hansonille ihminen oli tärkein ja kiehtovin aihe, jonka fyysisen olemuksen kautta taiteilija pystyi ilmaisemaan kaiken tarvittavan. Hanson sai vaikutteita 1960-luvulla populaation suorasta realismista. Hän otti valoksia elävistä malleista ja teki materiaalikokeiluja polyesterihartsilla, lasikuidulla ja autojen paikkaamiseen käytettävällä korjausmassalla. Hän maalasi valmiit hahmot ihonvärisellä maalilla, vaatetti ja varusti heidät hiuksilla ja jokapäiväisillä esineillä. Näin hän sai aikaan superrealistisia henkilökuvia. Päämääränä ei kuitenkaan ollut tiettyjen, todellisten ihmisten jäljittely, vaan tyypillisten hahmojen ja ylipäätään ihmisyyden kuvaaminen.

Näytteillä oli 24 veistosta, valokuvia ja muuta aineistoa taiteilijan studiosta. Näyttelyn oli tuottanut Institut für Kulturaustausch (IKA), Tübingen, Saksa. Näyttely oli ennen Helsinkiä esillä Arkenissa, Tanskas-

sa ja Helsingin jälkeen vuonna 2008 UNESCO Weltkulturerbe Völklinger Hüttessä sekä Fundación Canallissa, Madridissa. Sen yhteistyökumppani oli Helsingin Sanomat.

Duane Hanson
– Sculptures of
the American Dream
(ed. Thomas Buchsteiner,
Otto Letzt)
Julkaisija Hatje Cantz Verlag,
Germany
ISBN 978-3-7757-1885-1

SALLY MANN**17.10.2007– 6.1.2008****II kerros****Kävijöitä vuoden 2007 aikana 26 892 (koko näyttelyaikana yhteensä 30 210)**

Yhdysvaltalaisen Sally Mannin (s. 1951) kuva-
maailmat ovat myyttisiä ja intiimejä, ja niiden
aiheet ovat usein peräisin taiteilijan lähiym-
päristöstä ja perhepiiristä. Retrospektiivisessä näytte-
lyssä olivat mukana hänen keskeisimmät kuvasarjan-
sa 1980-luvulta 2000-luvulle.

Näyttelyn varhaisimmat kuvat olivat taiteilijalle lä-
pimurtoa merkinneestä sarjasta *Immediate Family*
(julkaistu vuonna 1992). Sally Mannin malleina oli-
vat hänen omat lapsensa Emmett, Jessie ja Virginia.
Kuvat kertoivat välittömiä tarinoita perheen jokapäi-
väisestä elämästä virginialaisella farmilla. Lasten kas-
vettua Sally Mann siirtyi kuvaamaan Amerikan syvää
Etelää vuonna 1997 valmistuneessa kuvasarjassaan
Deep South. Taiteilija ikuisti etelävaltiolaisia maisemia
käyttäen 1800-luvun tekniikkaa, vanhoja objektiiveja,
suurta laatikkokameraa ja äärimmäisen hidasta filmiä.

Näyttelyn uusimmat kolme kuvasarjaa kuuluivat
2000-luvun alun teoskokonaisuuteen *What Remains*,
jonka teemana oli kuolema ja katoavaisuus. Osa näis-
tä teoksista ei ollut mukana Tukholmassa Kulturhuse-
tin alun perin tuottamassa näyttelyssä. Helsinkiä var-
ten näyttelyä täydennettiin kahdella kuolemaa käsit-
televällä kuvasarjalla, jotka ovat Sally Mannin viime
vuosien tuotannossa erittäin keskeisessä asemassa.

Näyttelyn kuraattorit olivat Hasse Persson ja Inge-
mar Arnesson, ja se toteutettiin yhteistyössä Tukhol-
man Kulturhusetin sekä Sally Mannin ja newyorkilai-
sen Gagosian Galleryn kanssa.

**TAPAHTUMIA SALLY MANN
JA JUHANA BLOMSTEDT -NÄYTTELYISSÄ**

21.10. Blomstedtin kierros

Sally Mann, Emmett, Jessie and Virginia, 1989 - © Courtesy Sally Mann & Gagosian Gallery

- 24.10. Musiikillisiä tulkintoja / Esa Pietilä
8.11. Katja Lösösen luento
13.11. Sally Mannin luento
29.11. Antti Majavan luento
24.11. Mieliruumiini liikkeit -tanssiesitys, Leena Rouhiainen & al. (muut esitykset
25.11, 2.12, 3.12, 8.12. ja 9.12.)

SUNNUNTAITYÖPAJAT

- 21.10. Maitotölkki – voidepurkki – kenkälaatikko?
– neulanreikäkameran rakentamista
28.10. Muotoja tilassa – mobile
Sattumia maisemassa – suola-mustepiirros akvarellipaperille
Valon magiaa – kuvausta neulanreikäkameralla
Varjoja ja valumia – suola-mustepiirros akvarellipaperille
25.11. Merkittävä paikka – sekatekniikka
2.12. Tanssiryhmä

JUHANA BLOMSTEDT**17.10.2007-6.1.2008****III kerros****Kävijöitä vuoden 2007 aikana 26 892 (koko näyttelyaikana yhteensä 30 210)**

Taidemaalari Juhana Blomstedtin 70-vuotisjuh-
lanäyttely keskittyi hänen uransa tärkeisiin vai-
heisiin. Esillä oli noin sata teosta viideltä vuosi-
kymmeneltä. Vanhimmat niistä olivat 1960-luvun al-
kupuolelta, uusimmat vuodelta 2007.

Abstraktin ja esittävän taiteen rajalla tasapainoile-
vaa taiteilijaa innostavat myytit, arkkityypit ja eri kult-
tuurien historia. Usein sarjallisten maalaustensa ohes-
sa Blomstedt on tehnyt piirroksia, grafiikkaa, veistok-
sia ja lavastuksia. Hän on toiminut Kuvataideakatemi-
assa professorina ja kirjoittanut paljon taiteesta.

Näyttelyyn liittyi WSOY:n kustantama Blomstedtin
elämää ja tuotantoa esittelevä kirja, jonka artikkeleis-
ta vastasivat näyttelyn kuraattorit Pessi Rautio ja Timo
Valjakka sekä Juhana Blomstedt.

Juhana Blomstedt
(toim. Timo Valjakka)
WS Bookwell Oy, Porvoo
ISBN 978-951-0-33187-3Juhana Blomstedt
Möbiuksen uni I, 2003
© Kuva: Jussi Tiainen
Lainaja: Hämeenlinnan taidemuseo

Taidemuseo Meilahti

BÄCKSBACKAN KOKOELMA

19.12.2006 – 18.2.2007

Kävijöitä 3297

Bäcksbäckan lahjoituskokoelma tarjoaa komean läpileikkauksen 1900-luvun suomalaiseen taiteeseen. Taidesalongin perustaja Leonard Bäcksbäckan yhdessä puolisonsa Katarina Bäcksbäckan kanssa kartuttama yli 400 teoksen kokoelma lahjoitettiin Helsingin kaupungille vuonna 1976, ja se muodostaa edelleen museon kokoelmien vahvan perustan. Näyttelyyn oli poikkeuksellisesti ilmainen sisäänpääsy.

TAPAHTUMIA

14.1. ja 11.2. Teuvo Ahokas / Yrjö Saarinen -monologi
28.1. ja 4.2. Brages musikkola

KÄSITTÄMÄTÖNTÄ MUTTA TOTTA – Uusia teoksia kokoelmista

7.3. – 8.4.2007

Kävijöitä 2771

Jaakko Heikkinen, Tanssi II, 2003 • © Helsingin kaupungin taidemuseo

Helsingin kaupungin taidemuseo esitteli valikoiman taidekokoelmansa uusimpia hankintoja. Jotta mahdollisimman monella olisi tilaisuus nähdä millaista nykytaidetta verorahoilla on ostettu, Taidemuseo Meilahteen oli näyttelyn aikana ilmainen sisäänpääsy.

Näyttely toi esille miten taiteilijat uudistavat nyt realistista maailman kuvausta tai hakevat abstraktiin ilmaisuun uudenlaista asennetta. Näyttely jäseni monimuotoista nykytaidetta muutamien valittujen teemojen kautta, joita olivat: Ihminen katsoo itseään, Abstraktin käyttökelpoisuus, Taiteen historian uumenista, Elämän tilat, Henkilökohtaista, Eläin merkitsee jotakin ja Uusia maisemia. Noin 130 teoksen valikoima painottui maalaustaiteeseen ja nosti esiin useita suurelle yleisölle vielä tuntemattomia taiteilijoita.

TAPAHTUMIA

11.3. ja 25.3. Julkisten teosten bussikierrros

Dorrit von Fieandt, Hubertus, Pro Arte Arabia, 1993-1994 • © Kuva: Indav Oy

DORRIT VON FIEANDT – Elämän värit

26.4. – 2.9.2007

Kävijöitä 16 469.

Dorrit von Fieandt (s. 1927) on yksi Suomen keramiikkataiteen keskeisistä vaikuttajista. Hänen värikylläinen taiteensa on harvinaisen poikkeus enimmäkseen niukkaeleisessä suomalaisessa muotoilussa. Dorrit von Fieandin retrospektiivinen näyttely Taidemuseo Meilahdessa esitteli satoja uniikkiteoksia 1940-luvulta vuosituuhannen vaihteeseen ja Arabialle suunniteltuja sarjavalmisteisia esineitä ja astiastoja.

Dorrit von Fieandt (os. Flinkenberg) opiskeli Taide-teollisen oppilaitoksen keramiikkaosastolla vuosina 1945–48. Usean vuosikymmenen ajan hän työskenteli omassa työpajassaan, jossa syntyneistä uniikkiesineistä ja astiastoista monet olivat puutarhan innoittamia ja suomalaisten kukkien ja sienten mukaan nimettyjä.

Varsinaisen läpimurtonsa Dorrit von Fieandt teki vuonna 1986, jolloin hänet kutsuttiin Arabian taideosastolle vierailevaksi taiteilijaksi. Hän työskenteli Arabialla freelance-taiteilijana kaikkiaan yli 12 vuoden ajan ja teki sadoittain uniikkitaide teoksia, kymmenittäin prototyyppisiä Pro Arte -sarjoja varten sekä kaikkiaan 18 astiastoa.

Dorrit von Fieandin näyttely yhteydessä julkaistiin laaja näyttelykirja, jonka teksteistä vastasivat Berndt Arell ja Pia Maria Montonen. Näyttelykirjan toteuttamista tuki Oy Flinkenberg Ab. Näyttelyarkkitehtina toimi Ralf Forsström. Näyttely siirtyi Helsingistä Vaasaan, jossa se oli esillä Tikanojan taidekodissa 7.10.–31.12.2007.

TAPAHTUMIA

- 6.5. Koko perheen sirkuspäivä: sirkusesityksiä, Circus Helsinki, taiteilijan kierros, Elämän värit -konsertti (Sibelius-Akatemia), karnevalinaamioiden tekoa ja jongleeraustyöpaja
- 12.6. Helsinki-päivänä posliinimaalaus-paja ja Pia Maria Montosen luento
- 24.8. Taiteiden yö: sirkusesityksiä, Circus Helsinki, taiteilijan kierros, karnevalinaamioiden tekoa ja posliinimaalaus-paja
- 29.8. Cédric Piromalli plays Monk
- 4.-8.6. ja 6.-10.8. Taideleirit koululaisille, 5 päivää

Dorrit von Fieandt – Elämän värit
(toim. Sointu Fritze,
Maija Kuoppasalmi)
Paino Art-Print Oy, Helsinki
Helsingin kaupungin
taidemuseon julkaisuja nro 95
ISBN 951-8965-63-3
ISSN 0358-7843

Pekka Jylhä, *Albino*, 2000 • © Kuva: Pauliina Kemppainen

PEKKA JYLHÄ – Valon pesä

19.9. – 18.11.2007

Kävijöitä 6392

Kuvanveistäjä Pekka Jylhä (s. 1955) on monien tekniikoiden taitaja. Teoksissaan hän yhdistelee aineellista ja aineetonta, raskasta ja kevyttä. Kuvanveiston perinteiset materiaalit kuten pronssi kohtaavat täytetyt eläimet, tullen, valon ja veden tarjoten katsojille yllätyksiä ja uusia oivalluksia.

Valon pesä -näyttely oli katsaus Jylhän laajaan veistostuotantoon. Nähtävillä oli teoksia 1990-luvun puolivälistä aivan uusiin, ennen näkemättömiin veistoksiin. Kimaltelevat kristallinauhat, mustanpuhuvat korpit ja eläinten pääkalloista muodostuva ketju valmistuivat tähän näyttelyyn. Taiteilijan työn hedelmiä nähtiin myös museon ulkopuolella: puiston suuri vaahtera täyttyi punaisista teräksisistä omenoista.

Siitä lähtien kun Urho Kekkosen muistomerkki paljastettiin Töölönlahdella vuonna 2000, Pekka Jylhä on ollut nykytaiteilijoista halutuimpia julkisten teosten tekijöitä. Näyttelyyn liittyvillä kiertoajeluilla tutustuttiin Jylhän Helsingissä sijaitseviin veistoksiin. Kuvanveistäjän taiteellista ajattelua avasi myös museon tuottama haastattelufilmi Pekka Jylhästä.

Näyttely toteutettiin yhteistyössä Wäinö Aaltosen museon ja Etelä-Karjalan taidemuseon kanssa.

Pekka Jylhä
(toim. Kirsti Karvonen)
Kustantaja: Parvus Publishing
Paino: Art Print Oy, Helsinki
ISBN 952-5654-00-1

TAPAHTUMIA

23.9. ja 11.11. Pekka Jylhän kierros
29.9. ja 6.10. Julkisten teosten bussikierros

SUNNUNTAITYÖPAJAT

23.9. Taivaalta sataa – mobile
30.9. Omituinen kasvi – romuveistos
7.10. Jäljillä – kipsivalu
14.10. Valontuoja ja syntipukki – kollaasi
21.10. Avaruusvuohia ja albiinojäniksiä – sätkyeläin
28.10. Mutantti – saviveistos
4.11. Valoveistoksia – kynttilä
11.11. Jos isä olisi eläin... – veistos
18.11. Pimeän eläimiä – varjonukke

HC BERG – Vuoden nuori taiteilija 2007

5.12.2007 – 3.2.2008

Kävijöitä 1134

Valtakunnallisen Vuoden nuori taiteilija -tapahtuman järjestää Tampereen taidemuseo, ja Vuoden 2007 nuoren taiteilijan HC Bergin näyttely oli ollut toisessa muodossa aiemmin esillä Tampereen taidemuseossa sekä Pohjanmaan museossa Vaasassa. Taidemuseo Meilahdessa esiteltiin kuitenkin useita uusia ja ennen näkemättömiä teoksia.

Taiteilija Hans-Christian Berg (s. 1971) on koulutukseltaan sekä kuvanveistäjä että keramiikka- ja lasitaiteilija. Hän työskentelee laaja-alaisesti käyttäen materiaaleinaan mm. lasia, alumiinia, terästä ja muoveja. HC Bergin veistokset ja tilateokset leikkivät valolla ja optisilla illuusioilla.

HC Berg, Eye of Light, 2000 • © Kuva: Ola Kolehmainen

HC Berg
– Against Emptiness
Tampereen taidemuseon
julkaisu 126
(toim. Elina Bonelius,
Tapani Pennanen)
ISBN 978-951-609-319-5
ISSN 0782-3746
Paino: Karisto Oy

Kluuvin Galleria

Kluuvin galleria esittelee kokeilevaa tai vaihtoehtoista nykytaidetta. Galleria pyrkii tarjoamaan tilaisuuksia sellaisille näyttelyprojekteille, joita ei pääkaupungin kaupallisissa gallerioissa voida toteuttaa.

Kävijöitä oli 10 688.

Kluuvin gallerian näyttelyt 2007

- 29.12.–14.1. Mika J. Ripatti: jotain ihmisessä – installaatio ja videoita
- 19.1.–4.2. Kari Yli-Annala: Eräs kanssakäymisen muoto
- 9.–25.2. Sebastian Lindberg: Maalauksia
- 2.–18.3. Stig Baumgartner: Yksityinen kokoelma
– piirustuksia paperille, kankaalle ja videolle
- 23.3.–8.4. Ari Kakkinen: Valkoisuuksia
- 13.–29.4. Heli Vehkaperä: Painting Happen Here
- 4.–20.5. Rauha Mäkilä: Wanna Be – Wannabe
- 25.5.–10.6. Olli Keränen: Un hombre -installaatio
- 15.6.–1.7. Maija Blåfield: Fantasia
- 6.–29.7. Taidemuseon tuottama näyttely:
Edward Lucie-Smith: Lähikuvassa
- 3.–19.8. Hanna Weselius: Pulloitettu meri – valokuvia ja animaatio
- 25.8.–9.9. Terike Haapoja: Eeden
- 15.–30.9. Björn Aho: Get Out of My House
- 5.–21.10. Milla Toivonen: Pyhä tila – maalauksia
- 26.10.–11.11. Salla Tykkä: Video ja valokuvia
- 16.11.–2.12. Mikko Kuorinki: Irtolainen ja muita teoksia
- 7.–30.12. Hanna Maria Anttila: Silmä silmästä

Hanna Weselius, Kupla © Hanna Weselius • Olli Keränen, Un Hombre © Olli Keränen • Björn Aho, Get out of my house © Björn Aho

Helsingin kaupungin taidemuseo
PL 5400
00099 Helsingin kaupunki
www.taidemuseo.fi
p. (09) 310 87041, f. (09) 310 87040